

Vieren & doen

Onderdrukking, moeten vluchten, elders niet welkom zijn en in diepe armoede verkeren. Helaas is het iets van alle tijden. Voor ons in het welvarende en vredige Nederland lijken de beelden doorgaans een ver-van-ons-bedshow. We lijken ons nauwelijks bewust van onze luxepositie en delen blijkt vaak moeilijk, zo zien we in het maatschappelijke debat. Vluchtelingen opvangen kost geld, is lastig... en halen we niet heel veel problemen binnen? Zeker in deze tijd van corona zijn we heel erg op onze eigen samenleving en het welzijn daarvan gefocust. Maar onze bevoorrechte positie gaat ook gepaard met grote verantwoordelijkheid.

Jesus is hierover heel duidelijk: dat wat wij voor de minsten van zijn broeders gedaan hebben, hebben wij voor Hem

gedaan. Het al dan niet rechtvaardig omgaan met je kwetsbare medemens is voor Hem de enige maatstaf. Wegkijken van andermans leed is voor Jezus geen optie. Dat geldt ook iemand als Anwar, die zich wel het lot aantrekt van de vele vluchtelingen die zijn land Bangladesh binnenkomen en daarbij gesteund wordt door MIVA. Momenteel kunnen we door de coronacrisis niet naar onze vertrouwde kerkelijke vieringen. Hoewel we ons geloof nog steeds in ons eigen, veilige huis kunnen beleven, zijn we als gelovigen een beetje ontheemd. Misschien kunnen we dat gevoel aangrijpen om meer begrip en solidariteit te hebben met hen die volledig ontheemd zijn.

Suggesties voor lezingen

Exodus 15

Ester 4, 13-14

Matteüs 10, 16-28

Lucas 10, 25-37

Suggesties voor liederen

Psalm 142 (NBV)

Een kunstig lied van David,
een gebed toen hij in de spelonk was.

Luid roep ik tot de HEER,
luid smeek ik de HEER om hulp,
bij hem stort ik mijn hart uit,
bij hem klaag ik mijn nood.

Ik ben ten einde raad,
u kent de weg die ik moet volgen,
u weet dat op mijn pad
een strik verborgen ligt.

Ik kijk terzijde en zie
niemand die om mij geeft,
nergens een toevlucht voor mij,
niemand die hecht aan mijn leven.

Ik roep tot u, HEER:

‘U bent mijn schuilplaats,
al wat ik heb in het land van de levenden.’

Hoor mijn noodkreet,
ik ben uitgeput en moe,
verlos mij van mijn vervolgers,
zij zijn sterker dan ik.

Leid mij uit de beklemming,
dat ik uw naam mag loven
in de kring van de rechtvaardigen:
u hebt naar mij omgezien.

Ook van harte aanbevolen:

- Van Abram als broodbidder aan het grote huis.
M: Jan Hallebeek / t: W. Barnard
- Wij eten weer het bitter brood.
M: Jan Boeke / t: Muus Jacobse
- Van de lasten. M: Friedrich Filitz / t: W. Barnard

Foto in achtergrond: bootje van vluchtelingen voor de San Francescokerk in Assisi. Foto: Simone Ooms

De paus zegent kinderen op het Sint Pietersplein

Suggesties voor gebeden

Gebed voor vluchtelingen

Rechtvaardige God,
 Volken zijn op drift.
 Mensen zoeken een veilig heenkomen
 en een toekomst voor hun kinderen.
 Wij zijn getuige van onrecht
 en voelen ons overspoeld en machteloos.
 Komend uit een veilig land,
 kennen de meesten van ons geen oorlog en lijden.
 Maar we voelen de pijn en angst.
 We bidden voor allen die zoeken naar een nieuw begin.
 Geef ons de moed om niet weg te kijken,
 maar onze handen uit te strekken.
 Om te delen wat we hebben met onze naasten in nood.
 Amen

Bron: Kerk in Actie

Gebed

Heer,
 Zoveel mensen zijn op zoek naar een veilige plek.
 Ze zijn ontworteld en ontheemd.
 Hun geboortegrond bood hen geen zekerheid.
 Ze zijn op zoek naar een plek waar ze welkom zijn,
 waar ze hun leven zeker zijn.

Heer,
 Geef dat wij de plek zijn
 waar ze warmte vinden en troost.
 Geef dat wij hun ruimte geven om zichzelf te vinden.
 Dat hun kinderen weer vrolijk kunnen zijn.
 Dat ze zeker zullen zijn van hun leven en vrede vinden.

Heer, we bidden u voor hun vaderlanden
 waar ze geboren zijn.
 Kom, Heer, met uw vrede.
 Wij bidden voor de kinderen die bang zijn en onzeker.
 We bidden voor de ouders die geen vertrouwen meer
 hebben.

Heer, ontferm U.

Bron: KNR

Gedicht: Noem mij geen vreemdeling

Noem mij geen vreemdeling:
 mijn woorden klinken vreemd,
 maar mijn gevoelens zijn dezelfde als die van jou.

Noem mij geen vreemdeling:
 ik wil mensen dicht bij me,
 omdat het zo koud is en kil diep in mijn hart.

Noem mij geen vreemdeling:
 de grond waarop wij lopen is dezelfde,
 maar niet het 'beloofde land'
 dat ik had verwacht.

Noem mij geen vreemdeling:
 grenzen zijn mensenwerk,
 scheidingsmuren bouwen wij zelf
 en isoleren ook jou.

Noem mij geen vreemdeling:
 ik zoek zoals jij vrede en recht
 in naam van God, zo is er maar één....

Uit de Filipijnen. Bron: knr.nl

Een overweging De melaatse in jezelf erkennen

Vluchtelingen, zwervers... de ene keer kan ik begripvol
 en empathisch reageren naar de mens in kwestie,
 de andere keer heb ik er meer moeite mee. De
 zwerver stinkt en heeft misschien iets onder de
 leden. De laaggeletterde vluchteling spreekt geen
 Nederlands (of andere taal die ik in meer of mindere
 mate beheers) en begint gefrustreerd te schreeuwen
 als ik haar niet begrijp. Vooral in de tijd dat ik op
 een postagentschap werkte, kreeg ik wat dat betreft

regelmatig het één en ander voor mijn kiezen.

De irritatie die ik soms voel, gaat echter verder dan het praktische element van gebrekkige hygiëne of moeizame communicatie. Het is de confrontatie met een bepaalde hopeloosheid en machteloosheid die me parten speelt. Als we in Nederland ons sociale vangnet zo goed voor elkaar hebben dat in theorie niemand hoeft te bedelen, waarom dan toch die zwervers op straat? Zijn die mensen nog wel te helpen? Willen ze dat wel? En: zou het mij misschien ook kunnen overkomen, als ik geen vangnet had en de ene klap na de andere te verwerken kreeg? Als ik heel eerlijk ben, denk ik van wel.

Welke kans op sociale contacten en een zinvol en productief leven is er hier voor een vrouw van middelbare leeftijd die in haar eigen taal al amper kan lezen en schrijven? Wat moeten, wat kunnen we daar als samenleving mee? Wederom is er die confrontatie: als ik in een totaal andere en in onze ogen kansloze omgeving zou zijn opgegroeid, dan deze complexe samenleving mijn weg ook niet kunnen vinden – nog los van de traumatische ervaringen die me hier hebben gebracht. Nee, ik maak me geen enkele illusie: dan zou ik ook niet verder komen dan een potje schreeuwen op het postkantoor.

De confrontatie met iemand die alles verloren heeft, misschien zelfs ook zijn gezondheid, die misschien überhaupt nog nooit een kans heeft gekregen, gaan we liever uit de weg. Het is makkelijker om ons in onze eigen bubble te blijven bewegen, ons vast te houden aan het idee dat we alles in het leven onder controle hebben. We zien het vaak als eigen verdienste dat we in een vredig en welvarend land leven. Dat iedereen dezelfde mogelijkheden heeft; dat succes, rijkdom en gezondheid – en falen, armoede en een gebrekkige gezondheid daarmee dus net zo goed – een keuze zijn. De coronacrisis laat zien dat dat niet het geval is – maar de illusie is bij velen hardnekkig: het is zo veel makkelijker te accepteren dan de rauwe werkelijkheid.

Een slordige acht eeuwen geleden was er een rijke koopmanszoon die op zijn paard in de buurt van Assisi reed. Toen kwam hij een melaatse tegen. Normaal gesproken

ging je er als middeleeuwer vandoor als je een melaatse tegen kwam: hun ziekte was besmettelijk en door al hun zweren en rottende lichaamsdelen stonken ze een uur in de wind. En dan was er – denk ik – die confrontatie met het lijden en het hopeloze in deze wereld: iederéén, arm of rijk, kon deze verschrikkelijke ziekte immers krijgen, uit de gemeenschap verstoten worden en zo ellendig aan zijn of haar einde komen.

Deze jongeman deed echter het tegenovergestelde. Hij stopte, stapte van zijn paard en kuste de melaatse. De ervaring was van grote betekenis: voor de melaatse, die gewend was om door alle niet-uitgestotenen gemeden en verafschuwd te worden, maar voor de rijke koopmanszoon net zo goed. Zelfs in zijn Testament schreef hij erover. Wij kennen hem als Sint Franciscus van Assisi, stichter van de orde van de minderbroeders franciscanen.

Rome, 2013: een man met een zware vorm van neurofibromatosis (een zeldzame huidziekte) wordt door paus Franciscus omarmd, gekust en gezegend. Het nieuwtje zingt de hele wereld rond. In een televisie-interview vertelt de man dat het voor hem een ervaring is geweest die zijn leven totaal heeft veranderd: allereerst door het medemenselijke gebaar van niemand minder dan de paus, maar ook doordat andere mensen heel anders op hem gingen reageren: zijn ziekte was niet besmettelijk, maar velen namen aan dat het dat wel was, en meden hem dus; als ware hij een soort 21e-eeuwse melaatse. Van outcast werd hij iemand die volop in de belangstelling stond, die zijn verhaal mocht vertellen.

Ook al worden de fysieke problemen er niet mee opgelost, de ogenschijnlijk kleine gebaren maken een wereld van verschil, zeker voor mensen die niemand meer hebben. Om dat te kunnen, moeten we allereerst contact maken met de melaatse, de eenzame zwerver in onszelf: de rauwe randen van het leven onder ogen zien, onze eigen kwetsbaarheid durven zien en erkennen. Niet weggijken. Pas dan wordt de melaatse in onszelf geheeld en kunnen we de menselijkheid van andere 'melaatsen' zien.

Simone Ooms